

Turan ATEŞ
E. Hakim - Avukat

DEPREM HUKUKU

Turan ATEŞ
E. Hakim - Avukat

DEPREM HUKUKU

Güncellenmiş ve Gözden Geçirilmiş

3. *Baskı*

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2023

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Deprem Hukuku

Turan Ateş

Hukuk Yayınları Dizisi – 3454

Üçüncü Baskı : Haziran, 2023

ISBN : 978 – 605 – 264 – 304 – 4

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Nimet Yıldız

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

Dedemat Ambalaj Matbaacılık San. ve Dış Tic.Ltd.Şti.

Fidanlık Mah. Mithatpaşa Cd. 31/12 Çankaya/Ankara

Sertifika No: 70086

DEPREMZEDELERE. . .

TURAN ATEŞ
HAKİM

Mucur – Kırşehir doğumludur. Mucur ortaokulunu, Kırşehir ilk öğretmen Okulunu bitirdi. 1969-1973 yılları arasında öğretmenlik yaptı. Ankara Kurtuluş Lisesinde fark dersleri vererek Lise diplomasını aldı. 1973 yılında Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesine girdi. 1977 yılında üniversiteyi bitirdi. Kısa bir süre Danıştay'da Hakimlik yaptı. Sonra, Adli Yargıda Hakimlik ve Seçim Kurulu Başkanlıkları yaptı. 1999 yılı Ağustos Marmara Depreminde Sakarya Asliye Hukuk Hakimliği, Adalet Komisyon Başkanlığı görevini yürüttü. Sonra İstanbul'a atandı. Evli ve iki çocuk babasıdır.

ATEŞ'in ilk kitabı, ikinci baskısı yapılmış olan ve Yeni Medeni Yasanın hukukumuza getirmiş olduğu yeni bir müessese olan"EDİNİLMİŞ (Kazanılmış) MALLARA KATILMA REJİMİ"dir. İkinci kitabı "ORMANLARIN HUKUKSAL DURUMU ve 2B"dir. Bu kitabın ikinci baskısı genişletilerek basılmıştır. Bugün bir slogan ve şifre haline gelen"2/B" en ince ayrıntıları ile incelenerek, hukukçuların bilgilenmelerine sunulmuştur. 3. kitabı ise "DEMOKRASİ, SİYASİ PARTİLER ve SEÇİM"dir. Demokrasinin taşıyıcı kolonları olan Siyasi Partiler ve Seçim müessesesi, en ince ayrıntıları ile incelenmiştir. 4. kitabı ise daha önce 2. baskısı yapılmış ve şimdi ise, 3. baskısı yapılmış olan, "HEKİMLERİN CEZAI ve HUKUKİ SORUMLULUKLARI"dır. Hekimlerin ve sağlık personelinin tüm sorunları tartışılarak bu kitapta yer almıştır. 5. kitabı ise, deprem davalarında deneyimli, başarılı ve"Hukukun Üstünlüğü"ilkesini kadın hakları ile birlikte özümsemiş, birikimlerini herkesle paylaşan İstanbul Barosu'nun önceki yöneticilerinden Av. Filiz SARAÇ ile beraber yazdıkları "DEPREM ve DOĞAL AFETLER SONRASI AÇILACAK CEZA HUKUK DAVALARI" yani "DEPREM HUKUKU"dur. Bu kitabın

bugün genişletilerek ve “KENTSEL DÖNÜŞÜM YASASI” olarak bilinen Yasanın getirdiği düzenlemenin, uygulamada karşılaşılabilecek sorunlarında bu kitapta incelenmiştir. 6. kitabı ise “HAKİMLERİN DENETİMİ, CEZAI ve HUKUKİ SORUMLULUKLARI”dır. Bu kitap, hukukçular arasında çok tartışma yaratacaktır. Hakimlerin sıkıntılarının ve sorumluluklarının yanında, kişilerin haklarının nasıl korunması gerekeceğini de ortaya koymaktadır. Hakimler hakkında ceza ve tazminat davaları açılabilir mi? Bu sorulara, bu kitapta cevap aranmıştır. Özellikle hakimlerin denetleyenlerin konumu açık bir şekilde, yaşanan olaylarla hukukçuların tartışmalarına ve birlikte çözüm üretimine de davetiye çıkartılmıştır.

ATEŞ’in 7. kitabı ise; hazırlamakta olduğu, ”YENİ HUKUK MUHAHEMELERİ KANUNU”dur. Yeni yasanın getirdiği, ”ÖN İNCELEME” müessesine Ateş açıklık getirmektedir. Yeni yasanın getirdiği ve tartışma yaratan, ”SÜRE” müessesesi de her yönü ile ele alınmıştır. Mahkemelerin Görev ve Yetkileri yanında, Kanun Yolları ve İhtiyatı Tedbir müessesesini yasanın getirdiği düzenleme ve önceki yasadaki uygulamanın getirdiği sıkıntılar ile ele alınmıştır. Kısa bir süre sonra hukukçuların bilgilerine sunulacaktır.

ATEŞ, bu kitaplarının yanında ayrıca 10 adet bilimsel ve mesleki konularda makaleler hazırlamış ve çeşitli hukuk dergilerinde yayımlanmıştır. Aynı zamanda 30’den fazla Hukuk Dernekleri, Sivil Toplum Örgütleri, Baro’da, Meslek Kuruluşlarında, Haydarpaşa Hastanesinde, GATA’da ve Üniversitelerde mesleki konularda HSYK’nın oluru ile bilimsel konferanslar vermiştir. Halende bilimsel konferanslar vermeye devam etmektedir.

ÖNSÖZ

Ülkemiz; Japonya, Hindistan, İnan, Çin, Meksika, Peru, Endonezya, ABD, Rusya ve Şili ile birlikte dünyada en çok deprem olan ülkeler arasında üst sıralarda yer almaktadır.

Kuzey Anadolu, Doğu Anadolu ve Batı Anadolu fay hatları kuşağında bulunan Türkiye'de küçük depremleri saymazsak, özellikle 6, 5 ve üzeri büyüklüğünde meydana gelen yaklaşık 22 deprem çok sayıda can ve mal kaybıyla sonuçlanmıştır. 6, 5 ve üzeri yıkıcı depremlerin gelecekte de olacağı bir gerçektir.

Öğrenci olduğum bir dönemde ve televizyonlardan takip ettiğim 17 Ağustos 1999 depreminin ardından yapılan tartışma ve araştırmalar sonucunda şu slogan benimsendi. "Deprem öldürmez bina öldürür. " Hemen kanunlar ve yönetmelikler hazırlandı. Kentsel dönüşüm projeleri başlatıldı. Yönetmeliklere uygun binalar yapılması için çalışmalar yürütüldü. Binalar inşa edildi. Sonra ne oldu? Bir deprem daha oldu binaların yarısından fazlası depreme dayanıksız çıktı. Üstelik bu kanun ve yönetmeliklerden sonra yapılmış binaların da depreme dayanamadıklarına şahit olduk.

Tanışma fırsatı yakaladığım ve aynı zamanda fikir bilgilerinden çok fazla faydalandığım ve sonrasında beraber çalışma fırsatı bulduğum bizzat 1999 depremini yaşamış duayen hukukçu Turan ATEŞ hocam, "DEPREM HUKUKU" kitabı ile o dönemde deprem çalışmalarına çok büyük katkı sağlamıştır. Yaşanan can ve mal kayıplarındaki sorumluluğun belirlenmesi, gerekse can ve mal kaybının bir daha yaşanmaması için alınacak yasal tedbirler konusunda bilim insanları ile birlikte yol göstermiştir.

O dönemde şikayet eden tüm siyasilere çözüm üretmesini beklerdik değil mi? Ama 6 Şubat 2023 tarihli Kahramanmaraş depremi gösterdi ki biz de çözüm için değil sadece söylenmek için şikayetler yapılmış. Amin Maalouf, Ortadoğu insanını şöyle tanımlamış: "Her şeye üzölen ama hiçbir şey yapmayan insanlar..." Umarım bu defa aynı gitmez...

Yaşanan Kahramanmaraş depreminden sonra tekrar görüşlerine başvurulmuş hocamız Turan Ateş, bunu bir görev olarak kabul etmiş bilgi ve birikimlerini aktarmıştır. Aynı zamanda son gelişmeler ışığında deprem sonrası yaşanan her türlü uyuşmazlıkların her çeşidine hukuk uygulamasında cevap verebilecek bir kaynak oluşturması açısından başta biz hukuk-

çular olmak üzere herkese yararlı olması için bu yeni basımını gerçekleştirmiştir.

Bu değerli çalışmasından ötürü kendisine meslektaşlarım adına şükranlarımı sunuyorum.

23. 04. 2023 - İstanbul

Av. Zafer İŞLEK

3. BASKININ ÖNSÖZÜ

6 Şubat 2023 gecesi; herkes uykuda iken; KAHRAMAN MARAŞ ve Komşu illerimizde yaşanan, bir DOĞA OLAYI olan DEPREM; hepimizi üzdü ve yaşamımı-za da ağır bir darbe vurdu.

Neden; bu Deprem bu kadar ZARAR verdi? Bu sorunun Cevabı aranırken de; Özünde KUSURLU ve SORUMLULARI da artık belirlemenin ve HUKUKUN Kurumlarının KURALLARINI da acımasızca uygulamalarının zamanı geldi ve ge-çiyor...

Ben 17 Ağustos Büyük MARMARA DEPREMİNİ ve tüm ARTÇILARINI Yaşamış bir Hukukçu olarak değerlendiriyorum. Beni; Anadolunun tüm BÖLGELERİNİ Gezdirip; yerleşim bölgelerini ve tarım arazilerini inceledikten sonra da; açık Yürek-lilikle de SORUMLULARI Açıklayabilirim...

Patates, mısır ve pancar tarlalarına Yurttaşların Konut yapmasını engelleme-yip; aksine teşvik edenler....

Sakarya Ovasına, Adana, Mersin ve Antalya illerimizin NARENÇİYE Bahçele-rini Konuta dönüştürülmesine göz yumanlar...

Bilime, Bilim Adamına değil; Hurafeye ve doğmatik vasıflı sözde Ehil insan-lara inanalar ve düşüncelerine değer verenler...

Ülkemizde; Yerleşim Alanlarını belirleyen bir Kurum henüz yok gibidir. Mev-cut Kurumlarda; Siyasetin ve Siyasetçinin emir ve telkinlerinin altında ezilmektedir-ler.

Ülkemizde; Karpuz sergisi açan ve satışını yapan kişilerin, İnşaat Bilimi ile hiçbir bilgisi ve ilgisi olmayan Kişilerin İNŞAAT SEKTÖRÜNÜN Sahibi olduğu; İN-ŞAAT ve MİMARİ Alanda Eğitim yapmış ve uzmanlaşmış KİŞİLERİN; bu sektörde Asgari ÜCRET ile çalıştırıldığı ülkemizde; DEPREMİN Boyutların büyüklüğüne ve VERDİĞİ HASARLARA ve CAN KAYIPLARINA da üzülmeyelim... SORUMLULAR-DAN HESAP Soralım...

17 AĞUSTOS 1999 MARMARA DEPREMİ Sonrası; Görev yaptığım İLİN BELEDİYE MECLİSİNİ İrdeledim...Çoğunluğunun İNŞAAT SEKTÖRÜNDE görev almış olduklarını gördüm. SEÇİM sonrası Hepsine de MAZBATALARINI da BEN Vermişim...

Kimi Emlakçı; kimi Mütahahidin Teknik Elamanı, Kimi YAP-SATÇI...Kimi İNŞAAT Malzemeleri Üretenler-Pazarlayanlar...

Belediyeler; İnşaat Sektörlerini denetleyemiyor...

06 Şubat 2023 günü; gece sabaha karşı, saat 04. 20 de; hepimizin tatlı uykusu anında; K. MARAŞ ve çevresindeki ON İLİMİZİ de etkileyen BÜ-YÜK DEPREM! . . . .

Ve sonra oluşan ARTÇILARI....

Zarar çok çok BÜYÜK.... 50. 000 i geçen İnsan Ölümleri.... 200. 000 ci-varında Yaralı İnsanlarımız.... Sayısı bilinmeyen Canlı Hayvanlar.... Yerle bir olan ve ENKAZ konumunda olan ve sayısını bilmediğimiz BİNA-LAR.... .

Uzak Doğu Ülkesi olan JAPONYA'da 8. Şiddetinde DEPREM Olu-yor... Ama; Kimsenin burnu dahi kanamıyor.... Neden? . . .

Çünkü; Dünyanın en çok DEPREM Olan Ülkesi JAPONYA'da; İnsan-lar DEPREM ile Yaşamayı öğreniyorlar...Öğretiyorlar...

Ya Bizim Ülkemizde? SARI ÖKÜZ Masalları...Tanrıdan gel-di...Masalları...

17 Ağustos 1999 Marmara Depreminde; Sakarya ilimizde Enkaz olan yeni yapılan ELMAS OTEL'de Bizim Yurttaşlar, giriş kısmındaki Çıkış ka-pısına doğru kaçmaya yönelirken; Uzak Doğulu JAPON, KORE ve ÇİN Yurttaşları da Çatı katına doğru yönelmişler....

İşte; Uzak Doğu İnsanına DEPREM ile Yaşama eğitimi verilmiş...

Bizim Deprem Eğitimi de SARI ÖKÜZ.... . Allahın takdiri...

Artık; DEPREM ile YAŞAMAYI Öğreneceğiz ve Çocuklarımıza da öğ-rete-ceğiz. İLKÖGRETİM çağında başlamak üzere; Dünya Haritası, Ülkeler, Yaşam koşulları, Kültür ve Medeniyetler anlatılırken; Deprem ile Yaşam kuralları da öğ-retilmelidir. Okullarda sadece; Deprem adından bahsedil-ir. Ama; korunma ve beraber yaşama kuralları öğretilmez...

Tüm Okullara; haftadan bir saatlik DEPREM DERSİ konmalıdır. Dün-yanın ve Ülkemizin ve özellikle buldukların Bölgelerin ZEMİN ve Depreme karşı direnci anlatılmalıdır. Depremde korunma yöntemleri, BE-DEN Eğitimi Dersi gibi; Fiziki olarak uygulanmalıdır.

17 Ağustos 1999 Depremi Öncesi Sakarya'da Temmuz ayı ortalarında bir hayli Yağmur yağdı. Göletler oluştu, şehrin çok yerlerinde. Hafta sonuydu ve sokağa da çıkamadık.

Benim yaşlı bir Bayan Mübaşirim; "1967 Depremininde, böyle yağışlardan sonra olduğunu...Korktuğunu ve Deprem Çantası hazırladığını beyan etti...

Sanırım bir ay sonra da DEPREM Yaşandı...

6 ŞUBAT 2023 DEPREMİ; Ülkemize çok çok büyük bir zarar verdi. Ölümler. . Yaralanmalar...Sakat kalmalar.... . Enkaz altında kaybolmalar...

Ya Ülke Ekonomisi?Nasıl saracağız bu yaraları?Nasıl aşacağız bu oluşan sıkıntıları?

Bu sorular cevap bekliyor....

17 Ağustos 1999 Marmara Büyük Depremi sıralarında; SAKARYA Hukuk Hakimi ve Adalet Kom. Bşk. Olarak Görev yapıyorum. Vilayette bir Toplantı yapıldı. Deprem sonrası yapılması gereken acil işler için...

Benim önerim şu oldu;

" Adapazarı Yerleşim Alanına dokunmayalım.... Tel örgü içine alınsın. Her alan Kamulaştırılsın. Hiç Kimse Kişisel bir eşyasının dışında da bir eşya almasın. DEP-REM MÜZESİ Kuralım.... İleride sur içine alınır. İç kısımda kalan binalar ufak bakımdan geçirilir. Turizm amaçlı, eski tesisler canlandırılır. Ufak çapta Otel-Pansiyon yapılır. Bilim adamları Deprem araştırmaları yaparken; bu görünümünden yararlınsın-lar... Tarihi ve turistik Bölgelere, yerli-yabancı turistiklerce ziyaretler yapılır. Turlar düzenlenir, bir Ürgüp-GÖREME...Bir Denizli PAMUKKALE.... gibi konumu olur....

Bu şehrin Enkazına harcanacak para ile yeni bir Yerleşim yeri; Karadenize doğru KANDIRA-KAYNARCA ilçelerine yakın yerlerde yeni ve Deprem Koşullarına uygun bir KENT Kuralım.... "

Görüşüm; yerinde görülmedi. İleri gelen İnsanların anıları öne çıktı. Olağan üstü bir Dönemde bu düşünce yer bulur.... Görüşü söylendi.

O Büyük Marmara Depremi sonrası; hemen Çadırlar ve Konteynirlere taşındık. Adliyeden Çadırlarda ve kısmende açık havalarda Duruşmalar yaptık. Kararlar yazdık. Acılarımızı ve üzüntülerimizi bağrımıza gömdük...

Bir Yıl sonrada; Geçici PREFABRİK Konutlara taşındık...Bir yıldan fazlada bu konutlarda kaldık. Depremden İKİ YIL sonrada Yeni Konutlar yapılmaya başladı ve Hafif Hasarlı Binalarda Güçlendirme ve Tadilatlar yapıldı.

İKİ YIL gibi bir süre sonra; Mahalde Kalıcı 3 Katlı KONUTLARIN Yapımına başlandı ve Hak Sahiplerine dağıtıldı....

K. Maraş ve çevresindeki ON İLİMİZDE olan son depremde; Kaybettiğimiz İNSAN Sayısı resmi açıklamalara göre 50. 000 civarında...

Ancak; ulaşılamayan ve aranmayan telefon abone sayısı...Bankalar tarafın-dan verilen Alış-Veriş ve Bankamatik kart Sahiplerince; Bu güne kadar aranmama, bankalarda para çekme işlemlerinin yapılmaması... Depremde Kaybettiğimiz insan-ların sayısı da; Soru işaretleri bırakmaktadır. İleride; Mirasçıların açacakları mahkemelerdeki GAİPLİK Kararı sayısı; bu endişelere açıklık getirecektir.

Evet; ben yılların birikimi ile yaşadığım 17 Ağustos 1999 Marmara Depremin-de edindiğim Birikimlerimin ışığında; Gerek Yurttaşlarıma ve Gerekse Ülke Yöneti-minde bulunan tüm Görevlilere DEPREM ile YAŞA-MAYI ve KORUNMANIN Reçe-tesini bu kitabımda sundum...

Saygı ile...

23. 04. 2023

E. Hakim – Av

Turan ATEŞ

ÖNSÖZ

Bütün yerbilimciler, Türkiye coğrafyasının deprem ürettiğinden hem-fikir. . . Ülke e-konomisinin en üretken kenti konumundaki İstanbul için deprem artık bir somut ger-çeklik. . . Üstelik İstanbul sadece bir ekonomik büyüklük değil, onunla birlikte nüfus yo-ğunluğu bakımından en büyük. . .

Bu verileri salt “ürkütücü” olarak niteleyip, gereklerini yerine getirmekten uzak durmak, çağdaş düşünce yeteneklerinin geliştirildiği bir be-yin faaliyeti olamaz. Çağ-daş toplumların bu bilimsel datalardan yola çıkarak, kente ve ülkeye dair projeler üretmesi ve önlemler alması, ötelenemez bir görev olarak nitelenir.

Oysa ne yazık ki, bu alanların uzmanları konumundaki bilim adamları, gelinen aşamanın yetmezliğinden yakınmaktadırlar. Büyük bir afetin insanbirikimini ve onun ekonomik gücünü nasıl alıp götürebileceğini tah-min etmek zor değilken, önlemler ü-zerinde bir mester plan oluşturulama-mış olması büyük bir eksiklik.

Ancak en büyük eksiklik, yaşanan bu olgular karşısında, yurttaşların hu-kuk kar-şısındaki konumlarının bilinmemiş olmasıdır. “Geliyorum” diyen depreme karşı, yurt-taşın hukuk güvenliği sağlanamazsa, başka hangi güven-lik yeterli olacaktır ki?Nasıl ve ne şekilde davranış ve tepki göstermesinin bi-linmemesi ve yargıya intihal eden ihtilafların çözümünde uygulanacak norma-tif değerlerin nasıl düzenlenmiş olduğu başlıbaşına bir sorundur.

Turan Ateş, bizi bu sorunlardan kurtaracak reçeteyi sunuyor. Bu kitap sıradan bir hukuk metni olmanın ötesinde anlamlar taşıyor. Depreme doğ-ru giden bir ülkenin yurttaşlarına haklarını anımsatırken, yargısına yön verip hukuksal değerlendirmeler sunuyor.

Bütün bunları bir yargıç olarak, t am da uygulamanın içinden birisi olarak sun-ması, hepimiz için özel bir anlam ifade ediyor.

Bu kitap başucunda durmalı. . . . Depreme karşı dayanıklığı sağlaya-cak en büyük güvence olarak yanibaşımızda olmalı. . . . hukukçuları da depremden koruyacak asıl eser bu olmalı. . . .

Turan Ateş’in eline ve beynine sağlık. . . .

26. 11. 2012

Av. Doç. Dr. Ümit KOCASAKAL

İstanbul barosu Başkanı

İKİNCİ BASKININ SUNUMU

Ülkemizde bu güne kadar yaşanan deprem ve doğal afetlerin; Tanrıdan geldiğine inanılır ve sorumlular da aranmazdı. Deprem ve tüm doğal afetler; "Tanrının insanlara bir gazabı" olarak yorumlanıyordu. Bu mistik düşünceler nedeni ile de, yargıya bu konuların çözümü taşınmadığı gibi, taşınmasına da izin verilmedi. Yerel yönetimlerin başkan ve çevresinin sağlıklı bir şekilde irde-lenmesi gerekir. Bunlar seçim ile gelip, siyasi partilere bağımlı oldukları için bilim ve teknolojiye uzaktırlar. Bilim adamlarının görüşleri ve bilimsel veriler önemli değildir. Başta etkili siyasiler olmak üzere seçmenlerin istekleri önemlidir.

Bu konuyu, akademisyenlerde göz ardı ettiler. Deprem ve doğal afetlerin oluşumlarını bilimsel olarak inceleyip, topluma servis yaptılar. Hukuk bilimi, bu konuyu inceleme yapmaktan da uzak durdu. Biz, uygulamadan gelen iki hukukçu; Ülkemizde doğal afetlerin artması ve büyük zararların oluşması nedeni ile araştırmalara girdik. Ben 17 Ağustos Büyük Marmara Depremine yaşamam ve bulunduğum konum gereği çalışmalarım sonucu, bu konuyu araştırma gereğini duydum. Yine Büyük Marmara Depremi sonucu Avukat olarak yürüttüğüm davalarda deneyim sahibi olan, değerli ve çağdaş insan, birikimlerini herkesle paylaşmaktan mutluluk duyan Sayın Av. Filiz SARAÇ ile işbirliği yaparak çalıştık. Çalışmalarımızı da Kadıköy Belediye Başkanı Sayın Av. Selami ÖZTÜRK'ün de desteği ile kitaba dönüştürerek topluma servis yaptık.

Kitabın ikinci baskısı safhasında ise, iki yazar bir araya gelerek ikinci baskının yayınlanması-nı birlikte sağlayamadık. Sayın Av. Filiz SARAÇ, ilk baskıda hazırlamış olduğu kitanın CEZA ile ilgili kısmını ayırarak, basıma girmemesini istedi. Tüm ısrarlarıma karşın, O'nu bu kararından döndüremedim. Böylece bu kitabın, deprem ve doğal afetler sonrası CEZAI SORUMLULARI ve VE-RİLECEK CEZALARIN belirlenmesi bölümünü; yeniden araştırarak kaleme alma gereğini duydum. Bu kısmın hazırlanması ve kaleme alınması içinde; yaşadığım 17. Ağustos 1999 günlü Büyük Marmara Depremi sonrası, bölgenin eski hale dönüşümündeki çalışmalar kitabın ana temasını oluşturdu.

Bir deprem ve doğal afetler ülkesi olan ülkemizde, deprem ve tüm doğal afetlerle birlikte yaşamayı öğrenemediğimiz artık iyice anlaşılmaktadır. Son yaşanan VAN DEPREMİNDE, hazırlıklarımızın da yeterli olmadığı da ortaya çıkmıştır. Herkesin sağ duyulu bir şekilde düşünmesi ge-

rekir. Yakın gelecekteki İstanbul depremi bizleri korkuturken; inşaat sektörünü ise rant için sevin-dirmektedir.

Kısa bir süre önce yürürlüğe giren 6306 sayılı “AFET RİSKİ ALTINDAKİ ALANLARIN DÖNÜŞTÜ-RÜLMESİ HAKKINDA KANUN”bu sorunlara çözüm getirebilecek midir?

Bu yasa MÜTEAHHİDLİK müessesesine dokunmamaktadır. Bu müessesenin denetimi yasal bir zorunluluktur. Ancak, bu denetimin kimler tarafından nasıl yapılacağı düzenlemesi yapılmamıştır. Denetimin olmadığı bir kurumdan sorunlar, daha büyük sorunlara ortam hazırlar.

Ülkemizde yapılan tüm çalışmalara rağmen, şehirlerdeki yerleşim alanları tarım alanlarından oluşmaktadır. Patates, pancar, mısır ve ayçiçeği tarlaları yerleşim alanlarına dönüştürüldü. Şehir imar planları hazırlanırken; bilim ve teknoloji bir tarafa bırakıldı. Politika ve politikacılar daha etkili oldular. Yerleşim alanlarını belirlemek-teknolojiden ve bilim adamlarından yararlanarak-siyasi kadroların görevidir. Ülkemizde hızlı ve sürekli bir kentleşme olmuştur ve devam da etmektedir. Kırsal alanlardan şehir merkezlerine olan göç akımları durdurulamamaktadır. Bu gün İstanbul büyük bir göç almaktadır. Göç almaya da devam edecektir. Başta İstanbul olmak üzere, büyük kentlere göçleri engellemek gerekmektedir. Küçük kentlerde ve kırsal bölgelerde yaşamı daha çekici hale getirmek gerekir. Devlet eli ile yapılan kamusal yatırımların küçük kentlere ve kırsal bölgelere yapılmasına ağırlık verilmelidir. Aynı şekilde yatırımcı özel sektöründe, verilecek olan bazı teşviklerle yatırımlarını bu bölgelerde yapmalarına yardımcı olunması gereklidir.

Deprem ve doğal afetlere her zaman açık doğa yapısı ve üç tarafı denizlerle çevrili olan bir ka-ra parçası üzerindeyiz. Akademisyenler, “Depremle yaşamayı öğrenmeliyiz. ”diyorlar; ama bu yaşa-mın nasıl olması gerektiğin, bilimsel verilerle ortaya koymamaktadırlar. Biz, öncelikle yerleşim alan-larımızı-konut ve işyerlerimizi sert zeminler üzerinde kurmalıyız. Sık ve yüksek katlı binalardan ka-çınmalıyız. Özellikle yapıarda kullanılan inşaat malzemelerin üretimini ve yapıarda kullanımının sıkı bir şekilde denetimi gerekir. Yerel yönetimler, bu konularda yetersiz kalmaktadırlar.

Ben bu kitabın ikinci kez basımında bize yardımcı olanlara teşekkür eder, saygılar sunarım.

Ekim-2012
Turan ATEŞ
Hakim
İSTANBUL

ÖNSÖZ

Bilindiği gibi ülkemiz dünyanın en etkin deprem kuşaklarından birinin üzerinde bulunmaktadır.

Geçmişte ülkemizde birçok yıkıcı depremler olduğu gibi, gelecekte de oluşacak depremlerle büyük can ve mal kaybına uğrayacağımız bir gerçektir.

Deprem verilerine göre, ülkemizin %92'sinin deprem bölgeleri içerisinde yer aldığı nüfusumuzun %95'inin deprem tehlikesi altında yaşadığı ve ayrıca büyük sanayi merkezlerimizin %98'i ve barajlarımızın %93'ünün deprem bölgesinde olduğu dikkate alındığında, bu vahim tablonun değiştirilmesi için siyasal iktidarların henüz gerek ekonomik gerekse toplumsal açıdan depremleri yeterince inceledikleri ve anlamlı bir muhasebe yaptıkları söylenemez.

1999 depremleri özellikle de Marmara depremi, devletin istendiğinde çok derin olabilen köklerinin; halkın acil ve temel gereksinimleri açısından ne kadar zıyflı olabildiğini yadsınamayacak şekilde ortaya çıkardı. Yani gelecekteki olası bir doğal felaket için bir deneyim kazandırdığı söylenemez.

Ancak; yaşadığımız afetlerde devletten çok, STK'larının olumlu rolü ve gerek halkımız gerekse Uluslararası kamuoyunun dayanışmasını belirtmeden geçemeyeceğim.

“Deprem Hukuku” adlı bir kitabı hazırlayan değerli iki yazarımız Av. Filiz SARAÇ ile Hakim Turan ATEŞ'in bu konudaki çalışmaların ilk duyduğumda uzun yıllardır yaptığım yerel yöneticilik (Belediye Başkanlığı) sırasında depremlerin bıraktığı derin acının izlerini bir nebze yok ederek ve geleceğimizin deprem planlamasında ciddi katkı yapacağına inandığım kitabın basımında desteğimizi sunmak ve “önsözü” yapmam konusundaki nazik daveti çok inanarak ve haz alarak kabul ettim.

Yıllardır depremlerin zararlarını azaltıcı önlemlerin alınması gerektiğine kafa yormuş ve bu konuda hükümetlere ciddi proje önerilerinde bulunmuş birisi olarak bu değerli çalışmayı teğet geçmen mümkün değil.

Bu nedenle kitabın sadece deprem konusundaki yasal düzenlemelere olan gereksinimleri önemli ölçüde karşılayacak önerilerle dolu olmasının yanında deprem kent planlaması konusunda da yerel yönetimlerimize

perspektif sunma ve bu alanda daha kapsamlı çalışmaların önüne açacak eserlerin ortaya çıkmasını cesaretlendirici bir çalışma olduğunu ifade etmek isterim.

Her iki yazarımızı bu değerli çalışmalarından ötürü kutluyor ve şükranlarımızı sunuyorum.

Av. Selami ÖZTÜRK
Kadıköy Belediye Başkanı

SUNUM

Toplum olarak, henüz deprem ile yaşamayı öğrenemediğimiz, 17 Ağustos 1999 Marmara Depremi sonunda ortaya çıktı. Deprem; doğal ve suni Çevreye zarar verirken, tüm canlılarada en büyük zararı verdiğini gördük. Deprem bir doğa olayıdır. İnsanların, bu olayın oluşumundan önce alması gereken önlemler vardır. Bu önlemlerin hiç birisinin de alınmamış olduğunugördük ve yaşadık. Bazı deprem-lerin sonuç bilançolarının çok ağır olduğunugörüyoruz.

Alınması gereken önlemler nelerdir? Bu önlemleri kimlerin alması gerekir?

Önlemlerin alınmaması nedeni ile oluşan zararlardan kimler ve ne oranda Sorumludurlar? Burada Devletin ve birimlerinin sorumluluğu var mıdır?Oluşan zararları kimler tazmin edecekler veya kimlere tazmin ettirilecektir?Yani kimler aleyhine, kim-ler Yargıya başvurulacaktır? Ne tür davalar açılacaktır?Bu sorulara yanıt aramağa çalıştık.

Hukukumuzda, bu konularda açık bir düzenlemelerin olmadığı görüldü.

Çünkü, deprem mücbir bir nedendir. Beklenmeyen bir doğa olayıdır. Tanrıdan geldi. Aksini söylemek, tanrıya açık bir isyandır. Hayır ve şer tanrıdangelir. Bilim dışı, bu dogmatik görüşler günümüzde de geçerliliğini etkili birmücbir sebeplerden ötürü hukuk sistemi, kimseyi sorumlu tutamaz. Bu görüşe göre de, kimse sorumlu değildir. Kimse aleyhine, ceza veya tazminatdavaları açamaz.

Ülkemiz, etkili bir deprem kuşağı üzerindedir. Öncelikle, Devletin organların- dagörev alanı tüm görevlilerin, görev ve yetki sorumluluklarının bilincindeOlmaları gerekir. Bayındırlık Bakanlığı, İmar-İskan Bakanlığı ve mahalliİdare olan Belediye-lerin teknik kadrolarının, deprem olgusu yönündenİyice bilinçlenmeleri gerekir. Depre-min bir mücbir-beklenmeyen olay-nedenolmayıp; ÖNGÖRÜLEBİLEN bir doğa olayı olduğu bilincinde olmaları gerekir. Geçmiş dönemlere baktığımızda, deprem beklenmeyen bir doğa olayıolarak değerlendirilmiştir.

Bu güne kadar ülkemizde olan depremlerin verdiği zararlardan; İnşaatSektörü, hiçbir zaman sorumlu tutulmamıştır. Bu sektörün, yaptığı inşaatlarındanetimi de, yetince yapılamamıştır. İnşaat malzemelerini üretenlerin ve dağıtımını üstlenenlerin denetimi de hiç yapılamamıştır. Yapılamakta olanbinaların, daha önce hazırlanan projeye uygunluğunun denetimi, önemliolmasına karşın, denetiminden yoksun kalınmıştır. Projede-

ki kullanılması gereken malzeme ile, kullanılan malzemelerin farklı oldukları görülmüştür. Depremlerde her zaman beklenen fayın, gergin olduğu ve ha-reketliliğin arttığı görülür.

Kısacası, olan depremin oluşturduğu zararların giderilmesinde; Kamugörevlileri yanında, inşaat sektörünün teknik yönetimi de sorumlu olmaktadır. Bu kişiler hakkın-da, 765 sayılı TCK'un, taksirle yaralanmağa sebebiyetvermekten 459. maddesi hü-kümleri uygulanmıştır. Ölüm halinde ise, TCK. nun 455. maddesi hükümleri uygulan-mıştır. Yine 765 sayılı yasa-nın 383. Maddesi hükümlerinin tehlike yaratan suçlara uygulanabileceği gündeme gelmiştir. Yargıtay'da da, bu konuda değişik görüşler oluştu. Depremzedelerin uğradıkları tüm zararlar yönünden, gerçek kişiler ve özel kuruluşlar için ADLİ YARGI'da; tüm tazminat davalarının açılabileceği gerçeği ortaya çıkmıştır. Devletin tüm kurumları-Belediye, İmar ve İskan Bakanlığı, Bayındırlık Bakanlığı ve benzerleri için de, İDARİ YARGI'da tüm tazminat davalarının açılabilece-ği, hukuk devleti ilkesinin gereğidir.

Hazırlamış olduğumuz bu kitap, yakın bir gelecekte olacağı bilimsel ve-rilerle açıklanan İstanbul Depremi içinde, hukuksal yönden başvurulacak bir kaynaktır. Bu güne dek, deprem sonucu oluşan zararların tazmini gündemegelmeyeceği içinde, hu-kukçularca da bu konularda bir görüş oluşturulamamıştır. Bizde, "Deprem Hukuku" yeni oluşmaktadır. Deprem sonrası oluşan zararların giderilmesinde, en çok sorum-luluğunda Devlete ait olduğunu görüyoruz. Kazılan her çukurda, atılan her temelde, üretilen-dağıtılan tüm inşaatmalzemelerinde, yapılan her inşaatta ve her tadilatlarda Devletin denetimgörevini gereği gibi, yerine getiremediğini gördük. Bu günlerde, İstanbul Halkı deprem korkusu ile yaşamaktadır. Özellikle de, 1980 yılı sonrası yapılan binalarda, deprem korkuları daha fazladır. İnsanların içindeoluşmuş olan bu korkuyu yenmeden yaşamak, mutlu bir yaşam sayılamaz. Bizle-re, bu korkulu yaşamı yaşatmaya da kimsenin hakkı olamaz. İnsan yaşamında, endişe ve korkunun yeri yoktur. İstanbul'da büyük bir depremin, en erken 2015 yılında olabileceği uyarısını, bazı bilim adamları yapmaktadırlar. Sakarya Bölgesinin deprem açısından tehlikeli bir yer olduğunu, 2025 yılına dek iki adet (6) şiddetinde yıkıcı depremin olacağını tahmin etmektedirler. 2013 yılı sonrası, Sakarya Bölgesinde her an depremin beklenmesi gerektiği görüşündedirler. İstanbul için ise, kuzey bölgesindeiki depremin beklendiği, birisinin Sivriada önünde (6, 3-6, 7) şiddetinde olacağı; diğ-erinin ise Marmara Ereğlisi önünde (6, 3)şiddetinde olacağı öngörüsüdür. 2015 yılı sonraları İstanbul'da büyük bir depremin olacağı en-dişesidir. Yakın bir gelecekte olacağına kesin gözle bakılan İstanbul Depremi sonra-sı; başta Kamu görevlileri olmak üzere inşaat sektörünün yöneticilerive teknik kadrolarında görevlilerden hesap sorulur. Olağan üstü dönemlerdebazı kişilerin

gözaltına alındığı gibi, bu kişilerde gözaltına alınırlar. Kendilerini, şimdiden hazırlasınlar. Yargı'-ya, açılan ceza davalarında görüş ayrılıkları olduğu için, yargılamalar çok uzun sürdü. Ceza davaları zamanaşımından dolayı ortadan kalktı. Yargı, bu nedenlerle eleştiriler aldı. Depremzedeler, mağdur oldular. Bilimsel verilere göre beklenen ve olası İstanbul Depreminde; Yargıya açılan her türlü davalar kısa sürede sonuçlanacaktır.

Çünkü, "Deprem Hukuku" artık hissedilmeğe başlamıştır. Hazırladığımız bu kitapta, depremde oluşan zararların, Yargı yolu ile giderileceğini belirlemiş olduk. Ben, uygulamanın içinde ve Marmara Depremini yaşamış bir hukukçu; Yaptığım ortak çalışma sonucu, bu inanca vardık. Uygulamalarımızın sonucunun, değerlendirmesinde, deprem sonucu sorumluları ve açılacak tüm davaları belirlemeye çalıştık. Bu kitap içindeki bilgiler ve açıklamalar, depremin yarattığı sorunların çözümünde hukukçulara yol gösterici olduğu gibi, tüm görevlilere de sorumluluklarının sınırlarını ve ihmallerinde görecekle zararları da gösteren bir kaynaktır. Yargı Organları da, deprem kuşağı üzerinde olması nedeni ile, BEKLENMEYEN bir doğa olayı olarak değerlendirilemeyecektir. Çünkü, deprem kuşağı üzerinde bulunan ülkeler, deprem riski altındadırlar. Bu riske hazır olmaları ve insanlarını da, deprem ve doğal afetlerle birlikte yaşamının koşulları ile eğitilmeleri gerekir. Bugüne kadar insanların, bu tür doğa olaylarında yaşam tarzını, DİNİ GELENEKLER ve KADERCİ FELSEFELER belirlemiştir. Budüşünce ve inanışlar, artık yerini bilime ve teknolojiye bırakılmalıdır.

Ben, uygulamanın içinden gelen bir hukukçu olarak; "DEPREM ve DOĞAL OLAYLAR SONUCU OLUŞAN ZARARLARIN GİDERİLMESİ" için; DEPREM HUKUKUNA GİRİŞ'i başlattık. Artık, bundan böyle, "Deprem Hukuku" başta depremzedelerin katkıları olmak üzere, çığ gibi genişleyecektir.

Düşünen hukukçuların katkıları ile ve cesur hakimlerin, mahkemelerden verecekleri adil kararlarla daha da artacak ve düzene girecektir. 17. yüzyılda Avrupa Ülkeleribaşta İngiltere olmak üzere Afrika insanını YAMYAM olarak tanıtmışlar ve tanıtmağa da devam etmişlerdir, Bu Ülkelerce, Afrika Ülkeleri hep sömürülerek geri bırakılmıştır. İngiliz Donanması, 18 Mart 1918 günü Çanakkale Boğazını, Afrika Ülkelerinde topladığı askerlerle geçmek için zorlamıştır. İstiklal Marşı yazarımız Mehmet Akif ERSOY, "Çanakkale Şehitleri" adlı şiirinde; "Kimi Hindu, kimi Yamyam, kimi ne bela" diyerek tanıttığı Afrika insanı için, Emekli Büyük Elçi, eski Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Kamran İNAN diyor ki: "Afrikalılar, bir yaşlı öldüğünde "Bir kütüphane yandı, kül oldu. " derler. Yerinde ve an-

lamalı bir söz. Her yaşlı insanın, kendi çapında bilgi ve tecrübe birikimi vardır. Bu birikim toplumunmalıdır. Paylaşırsa değer taşır. Kimsenin bu birikimi beraberinde götürmeye hakkı yoktur. Bu acı gerçeğin bilinci ile kendime düşeni yapmağa çalıştım. Yangının yaklaşmakta olduğunu gördüğümünden, kütüphanem kalıcı olsun diye on ikikitap yazdım. Ancak bizde yazanlar maalesef az, okuyanlar daha da az. Türkiye ciddi bir kültür bunalımı yaşıyor. Cehalet insanın düşmanıdır. Cehaletle yükselen bir millet olmamıştır.

Türkiye’de ne yazık ki cehalet tırmanıyor, tepelere çıkmaya başladı. **“YANGININ YAKINLAŞTIĞI KÜTÜPHANELER; LÜTFEN YAZIN, ESER BIRAKIN, KÜLTÜR ÇORAKLIĞI İLE MÜCADELE EDELİM”**

Ben, birikimi olan tüm meslektaşlarıma sesleniyorum: **“Ne olur yazın, Eser bırakın.”** Birikiminizi, içinde bulunduğunuz toplum ile paylaşın. Paylaşmayı Blen insan, kendini aşan insandır. Paylaşmayı bilmeyen ve bildiği halde uygulamayan insan, içinde bulunduğu çağın gerisindedir. Kitap, insanın en iyi dostudur. Okuma alışkanlığını ve zevkini gençlere benimsetmemiz gerekir. Toplumların önündeki en büyük sıkıntı ve sorun, cehalettir. Cehalette, okuma ile aşılr. Deprem Bölgesi olan Sakarya ilinde, 17 Ağustos 1999 Marmara Depremisonrası çalışmalarında, bana güç veren Cumhuriyet Başsavcısı HüseyinÖZBAKIR ve C. Savcısı MesutTEKİN’e; bana yardımcı olan Hakim-Savcı arkadaşlarıma; Sakarya Barosunun Onursal Başkanlarından Avukat KazımYILMAZ ve Avni AKRAN’a; Avukatlardan Hülya TARIM, Şükran TAŞDEMİR, Gülten YALI, Deniz KARABAYIR’a ve değerli personellerim Leyla TEKİN, Bahri PALA, Naile TANATTI, Semahat ÖNDER’e ve ayrıca, deprem sonrası çocuklarımla eğitimi için, İstanbul’a yerleşip; benim deprem bölgesinde misafirhane ve deprem prefabriklerinde yalnız kalmama onay veren, değerli eşim Fisun’a; benim yokluğuma özveri ile katlanan çocuklarım Dr. Sema’ma ve Seda’ma teşekkürlerimi, saygı ve sevgilerimi sunuyorum.

Ağustos-2010

Turan ATEŞ

Hakim-İstanbul

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	9
3. BASKININ ÖNSÖZÜ.....	11
ÖNSÖZ.....	15
İKİNCİ BASKININ SUNUMU.....	17
ÖNSÖZ.....	19
SUNUM.....	21
İÇİNDEKİLER.....	25

BİRİNCİ BÖÜM

DEPREM VE DOĞAL AFETLER SONRASI AÇILACAK CEZA DAVALARI

A. SUÇ VE CEZA KAVRAMI.....	33
1. GİRİŞ.....	33
2. SUÇUN UNSURLARI.....	34
a. Suçun Maddi Unsuru.....	34
b. Suçun Manevi Unsuru.....	34
c. Suçun Yasal Unsuru.....	34
B. TÜRK CEZA YASASINDAKİ “DEPREM VE DOĞAL AFETLERLE İLGİLİ YASAL DÜZENLEMELER”.....	36
1. TAKSİRLE ADAM ÖLDÜRME.....	37
a. Genel.....	37
b. Korunan Hukuki Yarar.....	37
c. Maddi Unsur.....	38
aa. Fail.....	38
bb. Mağdur.....	38
cc. Eylem Sonuç.....	39
d. Manevi Unsur.....	39
e. Taksirin Tanımı.....	39
f. Taksirin Unsurları.....	40
g. Bilinçli ve Bilinçsiz Taksir Ayırımı.....	42

h.	Suçun Özel Görünümleri	43
aa.	Teşebbüs	43
bb.	İştirak	43
cc.	Yaptırım	43
dd.	Cezanın Artırılmasını Gerektiren Durumlar	45
ee.	Cezaya Hükmedilemeyecek Durum	45
ff.	Kovuşturma Usulü, Görevli ve Yetkili Mahkemeler	45
2.	KASTEN YARALAMANIN İHMALİ DAVRANIŞLA İŞLENMESİ:.....	46
3.	TAKSİRLE ADAM YARALAMAK:	46
a.	Genel	47
b.	Suçun Unsurları	48
c.	Suçun Nitelikli Durumları	48
aa.	Genel	48
bb.	YTCK. nun 89. Maddesinin İkinci Fıkrasında Gösterilen Nitelikli Haller	48
cc.	YTCK. nun 89. Maddesinin Üçüncü Fıkrası ile Getirilen Nitelikli Haller	49
dd.	YTCK. nun 89. Maddesinin Dördüncü Fıkrasında Gösterilen Nitelikli Haller	49
d.	Suçun Başka Suçlarla Birleştirilmesi	49
e.	Yaptırım	50
f.	Kovuşturma Usulü, Görevli ve Yetkili Mahkeme	51
4.	GENEL GÜVENLİĞİN TAKSİRLE TEHLİKEYE SOKULMASI	51
a.	Genel	51
b.	Korunan Değer ve Hukuki Nitelik	52
c.	Suçun Maddi Unsurları	53
aa.	Fail ve Mağdur	53
bb.	Eylem Ögesi	53
cc.	Eylemin, Başkalarının Hayatı, Sağlığı veya Mal Varlığı Bakımından Tehlikeli Olması	54
dd.	İllyet Bağının Bulunması	55
d.	Manevi Unsur	55
e.	Suçun Değişik Görünüş Şekilleri	56
aa.	Teşebbüs Durumu	56
bb.	İştirak ve İçtima	56

cc. Kovuşturma ve Görevli Mahkeme	56
5. DEPREM SONRASI YIKILAN BİNALARDA MÜTEAHHİDLERİN CEZAI SORUMLULUKLARI	59
a. Genel.....	59
b. Depremde Yıkılan Binalarda Cezai Sorumluluk ve Müteahhidin Cezai Sorumluluğu Varmıdır?	59
c. Oluşan Yıkım Sonucu; Oluşan Suçun Değerlendirmesi	61
d. Depremde Oluşan Ölüm Sonucundan Sorumlular.....	62
6. BU SUÇLARDA TCK. NUNUNA GÖRE DAVA ZAMANAŞIMI	66
a. Genel.....	66
b. Dava Zamanaşımı.....	68
aa. Genel.....	68
bb. Dava Zamanaşımına Uğramayan Suçlar.....	68
cc. Dava Zamanaşımı Süreleri ve Bu Sürelerin Belirlenmesi.....	69
dd. Dava Zamanaşımı Sürelerinin Başlangıcı.....	69
ee. Dava Zamanaşımı Süresinin Durması.....	70
ff. Dava Zamanaşımı Süresinin Kesilmesi	73
gg. Dava Zamanaşımı Süresinin Kesilmesinin Sonuçları	74
hh. Dava Zamanaşımı Süresinin Dolması Durumunda Verilecek Kararlar	74
7. CEZA ZAMANAŞIMI	75
a. Genel.....	75
b. Zamanaşımına Uğramayan Cezalar.....	75
c. Ceza Zamanaşımı Sürelerinin Belirlenmesi.....	76
d. Ceza Zamanaşımı Süresinin Başlangıcı.....	77
e. Ceza Zamanaşımının Sonuçları	77
f. Ceza Zamanaşımının Kesilmesi	78
aa. Genel.....	78
bb. Ceza Zamanaşımının Kesilmesinin Sonuçları	79
8. DEPREM VE DOĞAL AFETLER SONRASI AÇILACAK CEZA DAVALARI	80
a. Genel.....	80
b. Açılan Kamu Davalarında Mağdurlar Davacılar	84
c. Failler-Şüpheliler	85
d. Kamu Davasına Katılması Gereken Müdahiller.....	88
e. C. Savcılarınca Düzenlenen İddianameler.....	88

İKİNCİ BÖLÜM
DEPREM VE DOĞAL AFETLER SONRASI AÇILACAK
TAZMİNAT DAVALARI

A. Giriş	93
a. Deprem Tanımı ve Depremden Doğan Sorumluluk	93
b. Depremden Doğan Zararlardan Sorumluluk	94
aa. Haksız Fiil Sorumluluğu	94
bb. Sebep Sorumluluğu	94
c. Zamanaşımı	95
aa. Genel	95
bb. Haksız Fiillerde Zamanaşımı Süresi ve Başlaması	95
cc. Ceza Zamanaşımı Süresi	97
dd. Yüksek Mahkemelerin ZAMANAŞIMI Görüşleri	98
ee. Depremde Müteahhid ve İdarenin-Devletin- Sorumluluğu	99
1. Müteahhidin Sorumluluğu	99
2. İdarenin-Devletin - Sorumluluğu	101
B. DEPREMİN TANIMI	102
a. Deprem Tanımı	102
b. Fay ve Çeşitleri	106
c. Deprem Kuşakları	108
aa. I. Deprem Kuşağı	108
bb. II. Deprem Kuşağı	109
cc. III. Deprem Kuşağı	109
d. Tsunami	112
e. Doğa Olayları (Su Baskınları-Göletler-Toprak Kaymaları-Çığ Düşmesi- Ana Yolların Karlarla Kapanması-Yolların Bozulması)	116
f. Maden Ocaklarında Gaz (Grizu) Patlaması ve Oluşan Can Kayıpları	125
g. Binaların Göçmesi ve Tesisatların Patlaması (Yüksek Enerji Nakil Hatları Alanına Yapılan Binalar)	129
h. Doğal Gaz Sızmaları ve Soba Bacalarının Yarattığı Ölümler ve Sorumlular	132
ı. Deprem Olacağı Önceden Bilinebilir mi?	134
C. TÜRKİYEDEKİ BÜYÜK DEPREMLER	137
a. Genel	137
b. 1849 Tarihli İstanbul Depremi	139
c. 1939 ve 13 Mart 1992 Tarihlerindeki Erzincan Depremleri	140
d. 1967 Tarihli Sakarya Bölgesi Depremi	142
e. 17 Ağustos 1999 Tarihli Marmara Depremi	143
f. 12 Kasım 1999 Düzce Depremi	150

g.	23 Ekim 2011 Van Depremi.....	154
h.	Kahramanmaraş ve On İlimizdeki Depremler: (06. 02. 2023 günlü)	155
ı.	06. Şubat 2023 Günü Yaşanan Deprem Sonrası Açılacak Davalar	158
aa.	Adli Yargıdan Açılacak CEZA Davaları.....	158
bb.	Hukuk Mahkemelerinde Açılacak Tazminat Davaları	158
cc.	İdari Yargıdan Açılacak TAZMİNAT-Tam Yargı –Davaları	159
i.	Depremın Bıraktığı İzler.....	160
k.	Sonuç.....	166
D.	YERLEŞİM ALANLARI	170
a.	Genel	170
b.	Ülkemizde Yerleşim Alanları.....	171
c.	Yerleşim Alanlarının Belirlenmesinde Yetkili Birimler	174
d.	Yerleşim Alanlarının Belirlenmesindeki Kriterler.....	177
aa.	Zemin	177
bb.	Altyapı ve Kamu Hizmetlerinin Ulaşımı.....	182
cc.	Doğal Yapıların Korunması.....	187
e.	Köy Boşalmaları (Köylerden Şehirlere Akın)	189
f.	Yeni Kentsel Dönüşüm Yasası ve Getirdikleri.....	191
	AFET RİSKİ ALTINDAKİ ALANLARIN DÖNÜŞTÜRÜLMESİ HAKKINDA 6306 SAYILI KANUN	191
E.	BİNALAR.....	224
a.	Genel	224
b.	Müteahhitlik Müessesesi	228
c.	İmar Planları	236
d.	İmar Planlarının Düzenlenmesi	238
e.	Yapı ve Esasları	243
f.	Yapıların Plan ve Projeleri	249
g.	Yapıların Plan ve Projelerini Hazırlayanların Sorumlulukları	251
h.	Kaçak Yapılan Yapılar.....	253
aa.	Kaçak Katlar	258
bb.	Projeye Aykırı Eklenti Yapılar	259
ı.	Kamu Kurumları İçin Yapılan Yapılar	264
i.	Yapıların Denetimi ve Denetleyenlerin Sorumlulukları	267
aa.	Yapı Denetim Kuruluşları	267
bb.	Yapı Denetim Komisyonları	268

j.	Y. B. K. nunda Kusursuz Sorumluluk	272
aa.	Hakkaniyet Sorumluluğu:	272
bb.	Özen Sorumluluğu	274
I.	Adam Çalıştıranın Sorumluluğu	274
II.	Yapı Malikinin Sorumluluğu	281
i.	Giderim Yükümlülüğü	281
ii.	Zarar Tehlikesini Önleme	283
cc.	Tehlikeli Yapıda Sorumluluk ve Denkleştirme	285
F.	YAPILARDA KULLANILAN MALZEMELER.....	288
a.	Genel.....	288
b.	Malzeme Üretenler ve Sorumlulukları.....	290
c.	Malzemeyi Dağıtanlar Ve Sorumlulukları	292
d.	Malzemeyi, Yapıda Kullananların Sorumlulukları	294
e.	Yapıda, Malzeme Kullanımının Denetimi ve Sorumlular.....	297
f.	Yapılarda, Yapılan Tadilatlar Nedeni ile Sorumlular	299
G.	DEPREM VE DOĞAL AFETLER SONUCU OLUŞAN KAYIPLAR.....	305
a.	Genel.....	305
b.	Can Kayıpları	307
aa.	İnsan Ölümleri	307
bb.	İnsanların Yaralanmaları.....	309
c.	Mal Kayıpları	310
aa.	Yapıların Enkaz Olması	310
bb.	Yapıların Hasarlanması	312
cc.	İşyerleri ve Evlerdeki Eşyaların Hasarlanması	314
dd.	Otomobillerin Hasarlanması	315
ee.	Hayvanların Ölümleri	315
d.	Malların Talan Edilmesi.....	316
e.	Deprem ve Doğal Afetler Sonrası Yapılan Yardımlarının Dağıtımı	320
H.	DEPREM VE DOĞAL AFETLER SONRASI AÇILACAK DAVALAR	326
a.	Genel.....	326
b.	Maddi Tazminat Davaları	333
aa.	Konut ve İşyeri İçin Açılan Davalar	334
bb.	Konut ve İşyerindeki Hasarlanan ve Yok Olan Eşyalar İçin Açılan Maddi Tazminat Davaları	337
cc.	Ölüm ve Yaralanma Nedeni ile Açılacak Tazminat Davaları	338
c.	Manevi Tazminat Davaları	348
d.	Tazminat Davalarında Taraflar	358

aa. Davacılar	361
bb. Davalılar	362
cc. Davaların Açılacağı Mahkemeler	367
1. Adli Yargı	367
2. İdari Yargı	387
e. Tazminat Davalarında Zamanaşımı	395
f. Tazminat Davalarında Devletin Sorumluluğu	416
g. Bilirkişilik Kurumları.....	441
aa. Genel.....	441
bb. Bilirkişi İncelemesi ve Bilirkişi Raporları.....	442
cc. Bilirkişi Kurumları.....	443
1. Adli Tıp Kurumu	443
2. Üniversitelerin Bilimsel-Uzmanlık-Bölümleri	444
dd. Deprem Olduğu Yerleşim Yerlerinde İnceleme (Keşif).....	446
h. Deprem Davasındaki Tazminatlarda Faiz	450
i. Deprem ve Doğal Afetlerde, İdare'nin Sorumluluğunu Sınırlayan ve Kaldıran Nedenler	451
i. Salgın Hastalıklar Nedeni ile Devletin-İdarenin, Sorumluluğu	455
I. DEPREM SİGORTASI.....	456
a. Genel	456
b. Deprem Nedeniyle Sigorta	458
aa. Zorunlu Deprem Sigortası (DASK)	459
bb. İsteğe Bağlı Deprem Sigortası	471
c. Sigortalı Malın Sahip Değiştirmesi.....	473
d. Sigortanın Halefiyeti.....	474
İ. DEPREM İLE BERABER YAŞAMANIN EĞİTİMİ	475
J. BEKLENEN İSTANBUL DEPREMİ	476
K. DEPREM ve DOĞAL AFETLER SONRASI AÇILACAK VEYA AÇILMASI GEREKEN DAVALARDA; GÖREVLİ -YETKİLİ YARGI KURUMLARI.....	479
a. Ölüm, Yaralanmalar ve Sakaat Kalmalar	479
aa. Adli Yargıda Ceza Davaları	479
bb. Adli Yargıda Maddi-Manevi Tazminat Davaları.....	479
b. Devlet-İdare Aleyhine; İdari Yargıda Maddi - Manevi Tazminat Davaları	480
L. SONUÇ	482
YARARLANILAN KAYNAKLAR.....	487

EKLER**İLGİLİ MEVZUAT**

1. AVRUPA İNSAN HAKLARI SÖZLEŞMESİ İLGİLİ HÜKÜMLER	489
2. 1982 T. C. ANAYASASI İLGİLİ HÜKÜMLER	491
3. 5237 SAYILI TÜRK CEZA KANUNU İLGİLİ HÜKÜMLER.....	493
4. 818 SAYILI BORÇLAR KANUNU İLGİLİ HÜKÜMLER	496
5. UMUMİ HAYATA MÜESSİR AFETLER DOLAYISIYLA ALINACAK TEDBİRLERLE YAPILACAK YARDIMLARA DAİR KANUN	498
6. DOĞAL AFET BÖLGELERİNDE AFETTEN KAYNAKLANAN HUKUKİ UYUŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜMÜNE VE BAZI İŞLEMLERİN KOLAYLAŞTIRILMASINA İLİŞKİN KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMENİN KABULÜ HAKKINDA KANUN	519
7. 4483 SAYILI MEMURLAR VE DİĞER KAMU GÖREVLİLERİNİN YARGILANMASI HAKKINDA KANUN.....	520
8. 3194 SAYILI İMAR KANUNU	525
9. ZORUNLU DEPREM SİGORTASI GENEL ŞARTLARI	548